

Dosarul nr. 2ra-7/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: L. Barbos)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Dutca, L. Pruteanu, A. Panov)

DECIZIE

15 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Anatolie Țurcan
Elena Cobzac
Victor Boico
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Mariana Bodiș și avocatul Eugenia Jelamschi,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Banca Comercială Română Chișinău” împotriva Mariane Bodiș, intervenienți accesorii Societatea Comercială „Velios-V.B.” Societate cu Răspundere Limitată și Vitalii Bodiș cu privire la realizarea dreptului de ipotecă întru stingerea datoriei, prin deposedarea și transmiterea silită a bunurilor ipotocate cu evacuarea tuturor persoanelor din bunul imobil, încasarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Mariana Bodiș împotriva Societății pe Acțiuni „Banca Comercială Română Chișinău” cu privire la declararea nulă a contractelor de credit și ipotecă,

împotriva deciziei din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Banca Comercială Română Chișinău”, a fost casată integral hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea inițială a fost admisă integral, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă ca fiind tardivă,

c o n s t a t ă:

La 21 aprilie 2010, SA „Banca Comercială Română Chișinău” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariane Bodiș, intervenienți accesorii SC „Velios-V.B.” SRL și Vitalii Bodiș cu privire la realizarea dreptului de ipotecă întru stingerea datoriei, prin deposedarea și transmiterea silită a bunurilor ipotocate, evacuarea tuturor persoanelor din bunul imobil și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, în baza contractului de credit nr. 1997 din 11 iunie 2008 SC „Velios-V.B.” SRL a beneficiat de un credit în sumă de 250 000 de euro, cu scadența finală la 10 iunie 2013.

La 31 martie 2009, în baza contractului de credit nr. 1997/1 suma creditului a fost reactivată, constituind 252 431,17 euro, cu scadența finală la 10 iunie 2014.

A indicat că în scopul asigurării creditului, la 02 iulie 2008 Bodiu Mariana a încheiat cu Banca contractul de gaj (ipotecă) înregistrat în registrul actelor notariale cu nr. 12851 de către notarul privat Mirela Amihalachioae-Țurcan, modificat prin Acordul Adițional nr. 1 din 01 aprilie 2009, autentificat notarial și înregistrat în registrul actelor notariale cu nr. 6226 la 01 aprilie 2009.

Conform contractului de gaj (ipotecă), bunul ipotecat constituie imobilul format din apartamentul nr. XXXXX, cu numărul cadastral XXXXX cu suprafața de 195,10 m.p. și construcția accesorie cu numărul cadastral XXXXX cu suprafața de 18,1 m.p., situate pe XXXXX, evaluat la suma de 4 248 160 de lei.

Reclamanta a susținut că la 22 martie 2010, SC „Velios-V.B.” SRL a acumulat datorie la credit în mărime de 317 238,98 de euro, formată din soldul creditului în mărime de 252 131,17 euro, dobânzi restante în mărime de 25 253,43 de euro, penalități la dobânzi în mărime de 39 734,77 de euro și penalități la ratele din credit în mărime de 119,61 de euro.

A menționat că la 18 decembrie 2009 debitorul SC „Velios-V.B.” SRL și debitorul ipotecar Mariana Bodiu au fost notificați despre inițierea procedurii de exercitare a dreptului de ipotecă, fiind solicitată transmiterea bunului ipotecat pentru comercializare, conform contractului de ipotecă și acordului adițional sau achitarea deplină de către SC „Velios-V.B.” SRL a sumei creditelor și plăților aferente contractului de credit, inclusiv dobânzile și penalitățile. La 16 ianuarie 2010 a fost înregistrat preavizul de exercitare a dreptului de ipotecă la OCT Chișinău.

SA „Banca Comercială Română Chișinău” a solicitat deposedarea și transmiterea silită din posesia debitorului ipotecar Mariana Bodiu, în posesia băncii pentru comercializare bunul ipotecat conform contractului de ipotecă din 02 iulie 2008 și acordului adițional din 01 aprilie 2009, evacuarea tuturor persoanelor și bunurilor lor mobile din bunul imobil și încasarea de la Mariana Bodiu a taxei de stat în mărime de 127 444,80 de lei, achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 05 aprilie 2011 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău, a fost admisă acțiunea depusă de SA „Banca Comercială Română Chișinău” și au fost transmise silit de la Bodiu Mariana în posesiunea SA „Banca Comercială Română Chișinău” apartamentul nr. XXXXX cu numărul cadastral XXXXX și suprafața de 195,10 m.p. și construcția accesorie cu numărul cadastral XXXXX și suprafața de 18,1 m.p., situate pe XXXXX, pentru comercializare. Au fost evacuate Bodiu Mariana și toate persoanele care locuiesc în apartamentul nr. 1, cu suprafața de 195,10 m.p. și construcția accesorie cu suprafața de 18,1 m.p., situate în XXXXX cu bunurile lor, fără acordarea altui spațiu locativ. Au fost încasate de la Bodiu Mariana în beneficiul SA „Banca Comercială Română Chișinău” suma de 127 544,80 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 204 lei - cheltuielile de citare a părților.

Prin decizia din 02 mai 2012 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Bodiua Mariana și a fost menținută hotărârea din 05 aprilie 2011 a Judecătorei Centru mun. Chișinău.

Prin decizia din 31 octombrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de avocatul Barbăroșie Eugenia în interesele Mariane Bodiua și au fost casate decizia din 02 mai 2012 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 05 aprilie 2011 a Judecătorei Centru mun. Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Centru mun. Chișinău în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei, SA „Banca Comercială Română Chișinău” a depus cereri de concretizare a pretențiilor, prin care a menționat că la 08 octombrie 2013 debitorul SC „Velios-V.B.” SRL a acumulat o datorie în mărime de 1 419 582,41 de euro, formată din soldul creditului în mărime de 252 131,17 euro, dobânda de întârziere în mărime de 128 046,96 de euro, dobânda majorată în mărime de 16 153,31 de euro, penalitate în mărime de 1 018 208,45 de euro și comision de gestiune în mărime de 5 042,62 de euro.

Astfel, reclamanta a solicitat deposedarea Mariane Bodiua și transmiterea silită în posesia băncii pentru comercializare ulterioară a imobilului ipotecat apartamentul nr. XXXXX, cu suprafața de 195,1 m.p. și construcția accesorie cu suprafața de 18,1 m.p., cu toate îmbunătățirile, ameliorările și accesoriile bunului imobil ipotecat, a oricărui bun imobil care se unește prin accesiune cu bunul imobil ipotecat, precum și a bunurilor noi ce rezultă din transformarea bunului imobil ipotecat, amplasat în XXXXX, evacuarea Mariane Bodiua și a tuturor persoanelor și bunurilor lor mobile din imobilul ipotecat, încasarea de la Mariana Bodiua a cheltuielilor suportate la achitarea taxei de stat în mărime de 127 444,80 lei, precum și altor cheltuieli de judecată suportate la examinarea cauzei.

În motivarea cererii de concretizare, SA „Banca Comercială Română Chișinău” a indicat că prin încheierea din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a dispus intentarea procesului de intrare în faliment a debitorului SC „Velios-V.B.” SRL, în cadrul căruia banca a fost validată ca creditor chirografar cu 779 537,84 de euro la rangul V și VI.

La data de 02 iulie 2013, Bodiua Mariana a înaintat acțiune reconvențională împotriva SA „Banca Comercială Română Chișinău” cu privire la declararea nulă a contractelor de credit și ipotecă.

În motivarea acțiunii Bodiua Mariana a invocat că, în temeiul contractului de credit SA „Banca Comercială Română Chișinău” avea dreptul la solicitarea rambursării integrale și anticipate a creditului, însă nu a făcut-o. Banca urma să-i acorde SC „Velios-V.B.” SRL un credit doar după asigurarea bunurilor admise în garanție. Creditul i-a fost acordat fără a fi respectată această obligație.

Consideră că, contractele de credit și ipotecă, precum și acordul adițional la ultimul, urmează a fi declarate nule în temeiul art. 228 din Codul civil, deoarece semnarea contractului de ipotecă din 02 iulie 2008 și a acordului adițional nr. 1 din 01 aprilie 2009 a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean al lui Vitalii Bodiua, fostul ei soț, care este de facto proprietarul SC „Velios-V.B.” SRL.

A relatat că prin sentința din 29 aprilie 2013 a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău, Vitalii Bodiș a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) din Codul penal - cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 2000 de unități convenționale. Astfel, instanța de judecată a constatat că Vitalii Bodiș, în scopul dobândirii unui credit pentru el personal de la SA „Banca Comercială Română Chișinău” în sumă de 250 000 de euro, prin abuz de încredere și înșelăciune, folosind relațiile personale create de-a lungul căsătoriei avute cu Bodiș Mariana, de care a divorțat la 25 septembrie 2007, a influențat-o, invocând că banii sunt necesari pentru dezvoltarea afacerii și întreținerea ulterioară a copiilor comuni, să dea acordul la ipotecarea imobilului său pentru garantarea rambursării creditului bancar.

A afirmat că între acuzatorul de stat și inculpatul Bodiș Vitalii a fost încheiat acord de recunoaștere a vinovăției, care a fost acceptat de către instanța de judecată.

Bodiș Mariana a indicat că, în temeiul celor constatate în sentința din 29 aprilie 2013 privind condamnarea lui Bodiș Vitalii, care a dobândit creditul prin înșelăciune, urmează a fi anulate contractele de credit și de ipotecă, or, ultimul prin dol a determinat-o să semneze contactul de ipotecă și acordul adițional.

A solicitat declararea nulă a contractelor de credit nr. 1997 din 11 iunie 2008 și nr. 1997/1 din 31 martie 2009, încheiate între SC „Velios-V.B.” SRL și SA „Banca Comercială Română Chișinău”, declararea nulă a contractului de ipotecă încheiat la 02 iulie 2008 între Bodiș Mariana și SA „Banca Comercială Română Chișinău” și a acordului adițional nr. 1 la contractul de ipotecă din 01 aprilie 2009, precum și încasarea din contul părâtei a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă integral acțiunea inițială depusă de SA „Banca Comercială Română Chișinău” ca fiind neîntemeiată și a fost admisă parțial acțiunea reconvențională înaintată de către Bodiș Mariana. A fost anulat contractul de gaj/ipotecă și acordul adițional la contractul de gaj/ipotecă din 02 iulie 2008, încheiate între Bodiș Mariana și SA „Banca Comercială Română Chișinău”, în rest pretențiile înaintate de Bodiș Mariana au fost respinse ca fiind neîntemeiate. S-a încasat din contul SA „Banca Comercială Română Chișinău” în beneficiul statului suma de 12 000 de lei cu titlu de taxă de stat și din contul Mariane Bodiș în beneficiul statului suma de 11 000 de lei cu titlu de taxă de stat.

La data de 20 februarie 2017 SA „Banca Comercială Română Chișinău”, reprezentată de avocatul Aelita Orhei, a declarat apel împotriva hotărârii din 16 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii integrale a acțiunii inițiale și admiterii parțiale a acțiunii reconvenționale, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea inițială să fie admisă integral, iar cea reconvențională să fie respinsă în partea ce ține de declararea nulă a contractului de gaj (ipotecă) și a acordului adițional la acesta, în rest, hotărârea primei instanțe să fie menținută.

Prin decizia din 09 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SA „Banca Comercială Română Chișinău” și a fost menținută hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 23 mai 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de SA „Banca Comercială Română Chișinău” și a fost casată decizia din 09 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 23 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SA „Banca Comercială Română Chișinău” și a fost menținută hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 13 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de SA „Banca Comercială Română Chișinău” și a fost casată decizia din 23 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de SA „Banca Comercială Română Chișinău” și a fost casată hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea inițială depusă de SA „Banca Comercială Română Chișinău” a fost admisă. A fost deposedată Mariana Bodiș și transmis silit în posesia SA „Banca Comercială Română Chișinău” pentru comercializare ulterioară bunul imobil ce constă din apartamentul nr. XXXXX cu numărul cadastral XXXXX și suprafața de 195,10 m.p. și construcția accesorie cu numărul cadastral XXXXX și suprafața de 18,1 m.p., cu toate îmbunătățirile, ameliorările și accesoriile bunului imobil ipotecat, a oricărui bun imobil care se unește prin accesiune cu bunul imobil ipotecat, precum și a bunurilor noi ce rezultă din transformarea bunului imobil ipotecat, amplasat în XXXXX. Au fost evacuate Mariana Bodiș și toate persoanele și bunurile lor mobile din imobilul amplasat pe XXXXX, fără acordarea altui spațiu locativ. Au fost încasate de la Mariana Bodiș în beneficiul SA „Banca Comercială Română Chișinău” suma de 127 444,80 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, suma de 46 500 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel, suma de 62 000 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererilor de recurs și suma de 620 de lei cu titlu de cheltuieli pentru citare publică, în total 236 564,80 de lei. Acțiunea reconvențională înaintată de către Mariana Bodiș a fost respinsă ca fiind tardivă.

La data de 15 iunie 2020 avocatul Jelamschi Eugenia, în interesele Mariane Bodiș, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și remiterea cauzei la o nouă rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, reprezentantul recurente a reiterat circumstanțele de fapt și de drept invocate în acțiunea reconvențională.

Consideră că este evident faptul că la încheierea contractelor atât SA „Banca Comercială Română Chișinău”, cât și Bodiș Vitalii, au avut un scop bine determinat, ceea ce și a servit drept temei pentru intentarea unei cauze penale împotriva băncii, care este în proces de cercetare.

A indicat că, reieșind din faptul că instanța de apel a respins acțiunea reconvențională ca fiind tardivă, dar nu și ca nefondată, rezultă că temeiurile de fapt și de drept care au stat la baza depunerii acțiunii sunt fondate.

Cu referire la constatarea tardivității acțiunii, avocatul a menționat că va depune recurs suplimentar după primirea deciziei motivate a instanței de apel.

La data de 15 septembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Mariana Bodiou a depus recurs suplimentar împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului, Mariana Bodiou a indicat că susține recursul depus de către avocatul Jelamschi Eugenia, însă, deoarece a fost declarat până la expedierea în adresa părților de către instanța de apel a deciziei motivate, îl completează.

A menționat că instanța de apel eronat a conchis că acțiunea reconvențională a fost înaintată cu omiterea termenului de prescripție, or, dolul a fost comis de terțul Bodiou Vitalii în complicitate cu reprezentantul băncii și mijloacele viclene utilizate de către fostul soț nu puteau să-i fie cunoscute decât după pronunțarea unei sentințe irevocabile, prin care să fie stabilit că actele prezentate de către Bodiou Vitalii de fapt au fost false.

Consideră că instanța de apel greșit a conchis că termenul de înaintare a acțiunii a început să curgă la data depunerii plângerii la organul de urmărire penală, deoarece acesta a început să curgă după pronunțarea sentinței de condamnare la 29 aprilie 2013. Astfel, nu cunoștea și nici nu putea să cunoască la depunerea plângerii despre faptul că bilanțul contabil din perioada anului 2007, raportul privind fluxul mijloacelor bănești din perioada anului 2007, forma VEN din perioada anului 2007, aveau conținut denaturat, acte care i-au fost prezentate și ei, cu scopul de a fi convinsă că întreprinderea este prosperă și dispune de surse financiare de a-și onora obligațiile contractuale.

Recurenta a susținut că s-a adresat la organul de urmărire penală cu speranța că vor fi stabilite încălcări, deoarece la acel moment se schimbaseră și comportamentul lui Bodiou Vitalii, iar, despre faptul cum a acționat ultimul și reprezentantul băncii a aflat în cadrul examinării cauzei penale în instanța de judecată, respectiv a fost înaintată acțiune reconvențională.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 02 iunie 2020.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa Mariane Bodiou și a reprezentantului acesteia, avocatul Jelamschi Eugenia, la data de 06 iulie 2020, conform scrisorii de însoțire nr. 5876 (f.d. 241, volumul IV) și a fost recepționată de către Bodiou Mariana la 16 iulie 2020, fapt confirmat prin ștampila oficiului poștal (f.d. 50, volumul V).

Astfel, recursul declarat la 15 iunie 2020 de către avocatul Jelamschi Eugenia și recursul suplimentar depus la 15 septembrie 2020 de către Bodiou Mariana, sunt în termen.

La data de 21 iulie 2020, copia recursului depus de către avocatul Jelamschi Eugenia a fost expediată pentru cunoștință în adresa intimaților SA „Banca Comercială Română Chișinău”, Bodiou Vitalii și SC „Velios-V.B.” SRL (f.d. 34, volumul V), iar la 16 septembrie 2020 a fost expediată copia recursului suplimentar (f.d. 52, volumul V), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

La 18 august 2020 și 23 octombrie 2020, SA „Banca Comercială Română Chișinău” a depus referințe la recursurile declarate de avocatul Jelamschi Eugenia și Bodiș Mariana, solicitând considerarea acestora ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 25 noiembrie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 11 iunie 2008 între SA „Banca Comercială Română Chișinău” și SRL „Velios-V.B.” în persoana directorului Olga Solionaiă a fost încheiat contractul de credit nr.1997 (f.d. 10-14, volumul I).

Conform pct. 1.1 din contractul de credit, SA „Banca Comercială Română Chișinău” a acordat S.R.L. „Velios-V.B.” un credit în sumă de 250 000 de euro, scadent la 10 iunie 2013.

Conform pct. 6.1 al contractului rata dobânzii la credit este una flotantă și la data semnării contractului de credit constituie 11 % anual.

La 31 martie 2009 în baza contractului de credit nr. 1997/1 suma creditului a fost reactivată, constituind suma de 252 431,17 euro, scadentă la 10 iunie 2014 (f.d. 15-19, volumul I).

În scopul garantării restituiri creditului și plăților aferente creditului, la 02 iulie 2008 SA „Banca Comercială Română Chișinău” și Bodiș Mariana au încheiat contractul

de gaj/ipotecă, înregistrat în registrul actelor notariale cu nr. 12851 de către notarul privat Mirela Amihalachioae-Țurcan, prin care a fost ipotecat în folosul băncii apartamentul nr. XXXXX, cu suprafața de 195.10 m.p. și construcția accesorie cu suprafața de 18,1 m.p., situate în XXXXX, evaluate la prețul de 4 248 160 de lei (f.d.22-25, volumul I).

Ulterior, prin Acordul Adițional nr. 1 din 01 aprilie 2009, contractul de gaj/ipotecă a fost modificat în legătură cu reactivarea sumei creditului prin contractul de credit nr. 1997/1 din 31 martie 2009 (f.d. 26-28, volumul I).

Debitorul S.R.L. „Velios-V.B.” nu și-a onorat obligațiile contractuale, formând la 22 martie 2010 o datorie față de bancă în mărime de 317 238,98 de euro, compusă din soldul creditului în mărime de 252 131,17 euro, dobânda în mărime de 22 253,43 de euro, penalitate la dobândă în mărime de 39 734,77 de euro și penalitate la ratele de credit în mărime de 119,61 de euro.

Astfel, ca urmare a neexecutării obligației debitorului, la 21 aprilie 2010 SA „Banca Comercială Română Chișinău” s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune privind deposedarea și transmiterea silită a bunurilor ipotocate.

La 01 august 2011, în privința lui Bodiou Vitalii, fostul soț al Marianeii Bodiou și proprietarul SRL „Velios-V.B.” s-a început urmărirea penală conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 238 Cod penal, pe faptul dobândirii creditului prin abuz de încredere.

Prin ordonanța din 15 mai 2012 Bodiou Mariana a fost recunoscută în calitate de parte vătămată în cauza penală, ca fiind influențată de către Vitalii Bodiou să gajeze către bancă locuița, cauzându-i daune materiale și morale.

Prin sentința din 29 aprilie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, Vitalii Bodiou a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 196 alin. (4) și art. 238 din Codul penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 2 000 de unități convenționale (f.d. 213-214, volumul I).

Potrivit sentinței, s-a constatat că Vitalii Bodiou a comis dobândirea unui credit prin înșelăciune, care, fiind de facto proprietarul SRL „Velios-V.B.”, a întocmit raportul financiar al mijloacelor cu privire la veniturile, creanțele, datoriile, profitul și cheltuielile întreprinderii SRL „Velios-V.B.” cu date denaturate, exprimate în excluderea intenționată a pierderilor, precum și exagerarea beneficiilor pentru perioada 01 ianuarie 2007- 31 decembrie 2007, care în comun cu alte acte au fost prezentate de către directorul întreprinderii Olga Solionaia la indicația lui Vitalii Bodiou la SA „Banca Comercială Română Chișinău” pentru a demonstra capacitatea SRL „Velios-V.B.” de rambursare a creditului. La 11 iunie 2008 între SA „Banca Comercială Română Chișinău” și SRL „Velios-V.B.” a fost încheiat contractul de credit nr. 1997, în urma căruia, semnând în locul directorului societății comerciale Olga Solionaia, Vitalii Bodiou a obținut un credit în sumă de 250 000 de euro. Tot el, în scopul dobândirii unui credit pentru el personal de la SA „Banca Comercială Română Chișinău” în sumă de 250 000 de euro, prin abuz de încredere și înșelăciune, folosind relațiile personale create de-a lungul căsniciei avute cu Mariana Bodiou, cu care are trei copii și cu care a divorțat la 25 septembrie 2007, a influențat-o pe ultima, invocând că banii sunt necesari pentru dezvoltarea afacerii și întreținerea ulterioară a copiilor comuni, de a da acordul la gajarea imobilului său

amplasat pe XXXXX, estimat la valoarea de 5 310 200 de lei, pentru garantarea rambursării creditului bancar, a dobânzii aferente și a executării în termen a obligațiilor asumate conform contractului de credit nr. 1997 din 11 iunie 2008, încheiat între SA „Banca Comercială Română Chișinău” și SRL „Velios-V.B.”, care era administrată și îi aparținea de facto lui Bodiș Vitalii.

Prin hotărârea din 07 iulie 2015 Curții de Apel Chișinău s-a constatat insolabilitatea debitorului SRL „Velios-V.B.”

Potrivit tabelului definitiv al creanțelor creditorilor debitorului SRL „VeliosV.B.” conform cererii de admitere a creanțelor din 01 iulie 2015 SA „Banca Comercială Română Chișinău” a fost validată ca creditor chirografar cu o creanță în mărime de 16 309 646,60 de lei sau echivalentul a 779 537,84 de euro, care este formată din soldul creditului 252 131,17 euro, dobânda contractuală 177 537,20 de euro, dobânda majorată 32 785,38 de euro, penalitatea 308 258,0 de euro și comision de gestiune 8 826,09 euro.

Prin încheierea din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a intentat procesul de intrare în faliment a debitorului SRL „Velios-V.B.”.

În cadrul examinării acțiunii inițiale, la 02 iulie 2013 Bodiș Mariana a înaintat acțiune reconvențională împotriva SA „Banca Comercială Română Chișinău”, prin care a solicitat declararea nulă a contractelor de credit nr. 1997 din 11 iunie 2008 și nr. 1997/1 din 31 martie 2009, încheiate între SC „Velios-V.B.” SRL și SA „Banca Comercială Română Chișinău”, declararea nulă a contractului de ipotecă încheiat la 02 iulie 2008 între Bodiș Mariana și SA „Banca Comercială Română Chișinău” și a acordului adițional nr. 1 la contractul de ipotecă din 01 aprilie 2009, precum și încasarea din contul pârâtei a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia de a respinge integral acțiunea inițială depusă de SA „Banca Comercială Română Chișinău”, ca fiind neîntemeiată și de a admite parțial acțiunea reconvențională înaintată de către Bodiș Mariana, cu anularea contractului de gaj/ipotecă și acordului adițional la contractul de gaj/ipotecă din 02 iulie 2008, încheiate între Bodiș Mariana și SA „Banca Comercială Română Chișinău”, în rest pretențiile înaintate de Bodiș Mariana fiind respinse ca neîntemeiate. Totodată, s-a încasat din contul SA „Banca Comercială Română Chișinău” în beneficiul statului suma de 12 000 de lei cu titlu de taxă de stat și din contul Mariane Bodiș în beneficiul statului suma de 11 000 de lei cu titlu de taxă de stat.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de SA „Banca Comercială Română Chișinău”, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea inițială depusă de SA „Banca Comercială Română Chișinău” a fost admisă. A fost depozitată Mariana Bodiș și transmis silit în posesia SA „Banca Comercială Română Chișinău” pentru comercializare ulterioară bunul imobil ce constă din apartamentul nr. XXXXX cu numărul cadastral XXXXX și suprafața de 195,10 m.p. și construcția accesorie cu numărul cadastral XXXXX și suprafața de 18,1 m.p., cu toate îmbunătățirile, ameliorările și accesoriile bunului imobil ipotecat, a oricărui bun imobil care se unește prin accesiune cu bunul imobil ipotecat, precum și a bunurilor noi ce rezultă din transformarea bunului imobil ipotecat, amplasat în XXXXX. Au fost evacuate Mariana Bodiș și toate persoanele

și bunurile lor mobile din imobilul amplasat pe XXXXX, fără acordarea altui spațiu locativ. Au fost încasate de la Mariana Bodiș în beneficiul SA „Banca Comercială Română Chișinău” suma de 127 444,80 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, suma de 46 500 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel, suma de 62 000 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererilor de recurs și suma de 620 de lei cu titlu de cheltuieli pentru citare publică, în total 236 564,80 de lei. Acțiunea reconvențională înaintată de către Mariana Bodiș a fost respinsă ca fiind tardivă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că este eronată concluzia instanței de fond precum că validarea băncii în cadrul procesului de insolvență a SC „Velios-VB” SRL în proces de faliment (ca creditor chirografar) exclude dreptul creditorului de a executa dreptul de ipotecă pe care acesta îl are asupra imobilului care aparține Mariane Bodiș, or, validarea creanței nu împiedică creditorul să execute dreptul de ipotecă față de un alt debitor ipotecar.

De asemenea, Curtea de Apel Chișinău a indicat că, argumentul instanței de fond precum că SA „Banca Comercială Română Chișinău” urma în mod alternativ să aleagă între executarea dreptului de ipotecă și validarea în procesul de insolvență, este contrar practicii judiciare și naturii dreptului de gaj/ipotecă ca garanție a executării obligației. Ipoteca se constituie în beneficiul creditorului nu ca alternativă de încasare a creanței sale, dar ca mod adițional de garantare a obligației principale.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că validarea creanței SA „Banca Comercială Română Chișinău” în procesul de insolvență nu este temei de stingere a ipotecii, din contra, faptul validării băncii în procesul de insolvență al SC „Velios - VB” SRL anume indică asupra faptului că instanța de insolvență a confirmat valabilitatea creanței certe a băncii. Gajul este un raport de drept accesoriu față de obligația principală și există în timp până la stingerea obligației principale.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că instanța de fond eronat a calificat contractul de ipotecă din 02 iulie 2008 și acordul adițional nr.1 din 01 aprilie 2009 ca fiind contracte tripartite și incorect a considerat ca fiind aplicabile speței prevederile art. 228 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019). Or, Bodiș Vitalii este un terț la contractul de ipotecă, iar prevederile menționate se referă doar la comiterea dolului de către una din părțile actului juridic și nu de către un terț față de acestea.

Astfel, instanța de apel a reținut că, potrivit alin. (3) al art. 228 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), în cazul în care dolul este comis de un terț, actul juridic poate fi anulat numai dacă se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre dol. Însă, la caz, banca nu a știut și nici nu putea să știe despre dolul comis de Bodiș Vitalii față de fosta sa soție Bodiș Mariana.

Totodată, Curtea de Apel a concluzionat că acțiunea reconvențională a fost înaintată de către Bodiș Mariana cu omiterea termenului de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 233 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), deoarece cauza penală împotriva lui Bodiș Vitalii a fost pornită la 01 august 2011 anume la plângerea Mariane Bodiș, pe când acțiunea a fost înaintată în instanța de judecată abia la 02 iulie 2013.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a apreciat greșit circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

Conform art. 228 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), actul juridic a cărui încheiere a fost determinată de comportamentul dolosiv sau viclean al uneia din părți poate fi declarat nul de instanța de judecată chiar și în cazul în care autorul dolului estima că actul juridic este avantajos pentru cealaltă parte. Dacă una dintre părți trece sub tăcere anumite împrejurări la a căror dezvăluire cealaltă parte nu ar mai fi încheiat actul juridic, anularea actului juridic poate fi cerută numai în cazul în care, în baza principiului bunei-credințe, se putea aștepta ca cealaltă parte să dezvăluie aceste împrejurări. În cazul în care dolul este comis de un terț, actul juridic poate fi anulat numai dacă se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre dol.

Conform art. 233 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), persoana îndreptățită are dreptul să ceară anularea actului juridic pentru temeiurile stipulate la art. 227, 228 și 230 în termen de 6 luni de la data când a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulării.

Conform art. 272 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Acțiunea în nulitate relativă, spre deosebire de cea în nulitate absolută, este prescriptibilă, adică ea trebuie intentată în termenul de prescripție extinctivă. Prin art. 233 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019) sunt instituite termene speciale de prescripție extinctivă pentru acțiunile în anulare a unor categorii de acte juridice. Aceste termene derogă de la regula generală privind termenul de prescripție extinctivă care este de 3 ani și constituie 6 luni inclusiv privitor la acțiunile în anulare actului juridic încheiat prin dol.

O problemă importantă în ceea ce privește prescripția acțiunii în anulare a unui act juridic este cea a datei de la care ea începe să curgă. În cazul acțiunilor în anulare actului juridic încheiat prin dol termenul de prescripție începe să curgă de la data când cel îndreptățit a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulării.

În speță, Mariana Bodiu a susținut că semnarea contractului de ipotecă din 02 iulie 2008 și a acordului adițional nr. 1 din 01 aprilie 2009 a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean al lui Vitalii Bodiu, demonstrat prin sentința din 29 aprilie 2013 a Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, prin care ultimul a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) din Codul penal - cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că este greșită concluzia instanței de apel precum că acțiunea reconvențională a fost înaintată de către Bodiu Mariana cu omiterea termenului de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 233 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), motivând că, cauza penală împotriva lui Bodiu Vitalii a fost pornită la 01

august 2011 anume la plângerea Marianeii Bodiui, pe când acțiunea a fost înaintată în instanța de judecată abia la 02 iulie 2013.

Instanța de recurs consideră că acțiunea reconvențională a fost depusă cu respectarea termenului de prescripție de 6 luni, deoarece recurenta a aflat despre încălcarea dreptului său la data pronunțării sentinței de condamnare a lui Vitalii Bodiui.

Este eronată concluzia instanței de apel precum că Mariana Bodiui cu certitudine a aflat despre acțiunile întreprinse de către Vitalii Bodiui înainte de 01 august 2011 – data pornirii urmăririi penale și că dreptul de a declara nul contractul de ipotecă încheiat prin dol a apărut din momentul depunerii plângerii penale, or, doar prin sentința rămasă irevocabilă s-a constatat că ultimul a comis dobândirea unui credit prin înșelăciune, care, fiind de facto proprietarul SRL „Velios-V.B.”, a întocmit raportul financiar al mijloacelor cu privire la veniturile, creanțele, datoriile, profitul și cheltuielile întreprinderii SRL „Velios-V.B.” cu date denaturate, exprimate în excluderea intenționată a pierderilor, precum și exagerarea beneficiilor pentru perioada 01 ianuarie 2007- 31 decembrie 2007, care în comun cu alte acte au fost prezentate de către directorul întreprinderii Olga Solionaiia la indicația lui Vitalii Bodiui la SA „Banca Comercială Română Chișinău” pentru a demonstra capacitatea SRL „Velios-V.B.” de rambursare a creditului.

Prin urmare, acțiunea reconvențională a fost înaintată la 02 iulie 2013 cu respectarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 233 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), care a început să curgă de la data când a apărut dreptul la acțiune pentru Mariana Bodiui.

Date fiind cele relevate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel greșit a respins acțiunea reconvențională ca fiind tardivă, această circumstanță fiind apreciată drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În același timp, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că din prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, rezultă că trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel doar o singură dată, a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în defavoarea recurteii, aplicarea ei producându-i daune mult mai mari decât trimiterea cauzei spre rejudecare.

În asemenea circumstanțe, se decide casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel pentru a se asigura părților o judecare efectivă a cauzei în ordine de apel, ca garanție a legalității și temeiniciei actului judecătoresc care va fi adoptat.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel greșit a respins acțiunea reconvențională ca fiind tardivă, omisiune care nu poate fi corectată de instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Mariana Bodiu și avocatul Eugenia Jelamschi.

Se casează decizia din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Banca Comercială Română Chișinău” împotriva Marianeii Bodiu, intervenienți accesorii Societatea Comercială „Velios–V.B.” Societate cu Răspundere Limitată și Vitalii Bodiu cu privire la realizarea dreptului de ipotecă întru stingerea datoriei, prin deposedarea și transmiterea silită a bunurilor ipotecate cu evacuarea tuturor persoanelor din bunul imobil, încasarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Mariana Bodiu împotriva Societății pe Acțiuni „Banca Comercială Română Chișinău” cu privire la declararea nulă a contractelor de credit și ipotecă, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

Victor Boico

Mariana Pitic